

**การปรับตัวในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมะหลวง
ตำบลเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง
สู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่**

Adjustment in tourism management by Ban Moh Luang Tourism Community,
Mae Moh District, Lampang Province, to new normal of community tourism

ปวีณา งามประภาสอม I Paweena Ngamprapasom¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบในเชิงบวกและลบด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเมะหลวง ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการปรับตัวด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเมะหลวงสู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่ โดยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเมะหลวง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.23$) โดยมีผลกระทบทางบวกต่อการจัดการรักษาความปลอดภัยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.32$) รองลงมาคือ ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.31$) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.21$) ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.16$) และด้านการบริหารจัดการรายได้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.15$) ตามลำดับ ส่วนกระทบเชิงลบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.11$) โดยมีผลกระทบทางลบต่อด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.31$) รองลงมาคือ ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.20$) ด้านการบริหารจัดการรายได้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.19$) ด้านการรักษาความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.00$) และด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย ($\mu=3.85$) ตามลำดับ

การปรับตัวสู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่ของชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมะหลวง มุ่งเน้นไปที่การปรับตัวในด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการรักษาความปลอดภัย สรุปได้ดังนี้ 1) ตั้งจุดคัดกรองในพื้นที่ส่วนกลาง และโซนต่าง ๆ 2) ทำความสะอาดปรับปรุง ซ่อมแซม พื้นฟูสภาพแวดล้อม 3) ปลุกป่าชุมชน 4) ปรับลดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง 5) จัดเตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ หน้ากากอนามัย และเครื่องมือสำหรับวัดอุณหภูมิในโฮมสเตย์ 6) ประสานทีมแพทย์เพื่อเตรียมความพร้อมกรณีฉุกเฉิน 7) เน้นย้ำและตรวจหาเชื้อกลุ่มเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ 8) ประสานเครือข่ายเจ้าหน้าที่สำรวจตรวจสอบสุขภาพ 9) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทำงานเชิงรุก 10) กำหนดกฎระเบียบและปฏิบัติโดยเคร่งครัด

คำสำคัญ: การท่องเที่ยววิถีใหม่, การปรับตัว

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปวีณา งามประภาสอม อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Abstract

This research aims to study 1) the positive and negative impacts of tourism management in Ban Moh Luang Tourism Community with the epidemic of Coronavirus disease in 2019 2) the adjustment of Ban Moh Luang Tourism Community management to the new normal of community tourism. It is a mixed method that employs quantitative research methodology in the form of questionnaires and qualitative research methods in the form of in-depth interviews and forums for opinion exchange as a data collection tool. The results showed that the epidemic of Coronavirus disease 2019 had the greatest positive impact on tourism management in Mho Luang, at the level of ($\mu=4.23$). Regarding a security management, the average was the highest level, at ($\mu=4.32$), followed by accommodation and facilities with an average ($\mu=4.31$), tourism activities were at ($\mu=4.21$), tourism resource management was at, ($\mu=4.16$) and the income management aspect was at ($\mu=4.15$), respectively.

Regarding the adjustment of the community, the new way of life for the Ban Mo Luang tourism community focuses on adjustment in tourism resource management, tourism-related activities, accommodation and facilities. and security. It can be summarized as follows: 1) establish screening points in common areas and zones. 2) clean, improve, repair, rehabilitate the environment. 3) plant community forests. 4) reduce the number of tourists 5) prepare hand sanitizer gel, surgical masks, and tools for measuring temperature in the homestay. 6) oversee the medical team's coordination. 7) highlight and monitor risk groups on a regular basis. 8) establish a network of health check-up officers 9) Village health volunteers work proactively. and 10) establish strict rules and regulations strictly.

Keywords: New Normal Tourism, Adjustment

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ในปี 2562 นักท่องเที่ยวที่มีเข้ามาท่องเที่ยวยังประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 41.1 ล้านคน เพิ่มขึ้น 7.5% สร้างรายได้ 2.21 ล้านล้านบาท แต่เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การท่องเที่ยว นับตั้งแต่หนึ่งปีที่ผ่านมา (มีนาคม 2563) ให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับผลกระทบและจำเป็นต้องมีวิธีการปรับตัว ปรับรูปแบบการรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถประคองตัวหรืออยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤตดังกล่าว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) โดยเฉพาะทิศทางการท่องเที่ยวชุมชนยุคหลังโควิด สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ "ชุมชน" ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีความเปราะบางที่หากมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 จะส่งผลกระทบเชิงลบอย่างมาก ดังนั้นหากยังจำเป็นต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ และการกำหนดมาตรการที่ชุมชนจะสามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนที่เหมาะสม (สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ, 2563) ดังเช่นที่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่เปิดรับนักท่องเที่ยวหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยลง และต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบและแนวทางในการปรับตัวในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 เพื่อหาแนวทางต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท การท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่รอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบในเชิงบวกและลบด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเกาะลพบุรี ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะลพบุรีสู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นการเขียนรายงานเชิงพรรณนา เน้นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มองค์กรต่างๆ หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการท่องเที่ยว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะกรรมการท่องเที่ยว ชาวบ้าน กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
- (2) แบบสอบถาม
- (3) จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม การจัดเวทีเสวนากลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกลุ่ม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการท่องเที่ยว ชาวบ้าน กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์จากการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และการสรุปผลจากแบบสอบถาม โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีการใช้สถิติวิเคราะห์ของโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) วิเคราะห์โดยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในเชิงบวกและลบด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเกาะลพบุรี ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ (Best, 1977)

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (Mean)	ความคิดเห็น
1.00 – 1.80	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย

2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

4) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในเชิงบวกและลบด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
เกาะลพบุรี ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และระดับความคิดเห็น

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กระบวนการสนทนากลุ่มและการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเนื้อหา (Descriptive Analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์ในบริบทที่เกี่ยวกับ
แนวทางในการปรับตัวด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเกาะลพบุรีสู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

ตารางที่ 1 ร้อยละและจำนวนข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=50)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	23	46.0
หญิง	27	54.0
ช่วงอายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	4.0
20-29 ปี	24	48.0
40-49 ปี	4	8.0
50-59 ปี	15	30.0
60 ปีขึ้นไป	5	10.0
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	24	48.0
ระดับมัธยมศึกษา	5	10.0
ระดับอนุปริญญา	15	30.0
ระดับอุดมศึกษา	6	12.0
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000	25	50.0
5,001-10,000	25	50.0
อาชีพ		
เกษตรกร	4	8.0
รับจ้างทั่วไป	18	36.0
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	4	8.0
อื่นๆ	28	56.0

จากตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน
คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีอายุอยู่ในช่วง 24-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 24 คน
คิดเป็นร้อยละ 48.0 มีรายได้ในสัดส่วนที่เท่ากันอยู่ที่ 5,000-10,000 บาท และประกอบอาชีพหลักอื่นๆ จำนวน
28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมะหลวง ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางบวกในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมะหลวง ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(N=50)

ประเด็น	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	4.16	.806	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการรายได้	4.15	.844	มาก
3. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.21	.796	มากที่สุด
4. ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	4.31	.746	มากที่สุด
5. ด้านการรักษาความปลอดภัย	4.32	.744	มากที่สุด
รวม	4.23	.787	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.23$) โดยเฉพาะในด้านการรักษาความปลอดภัยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.32$) รองลงมาคือ ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.31$) และด้านการบริหารจัดการรายได้น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางลบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมะหลวง ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(N=50)

ประเด็น	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.85	1.166	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการรายได้	4.19	.939	มาก
3. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.31	.841	มากที่สุด
4. ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	4.20	1.045	มาก
5. ด้านการรักษาความปลอดภัย	4.00	1.180	มาก
รวม	4.11	1.034	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทางลบต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.11$) โดยเฉพาะในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.31$) รองลงมาคือ ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.20$) และด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=3.85$) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีทั้งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเมะหลวง นั้นหมายความว่าแม้จะให้นักท่องเที่ยวลดลงแต่ในทางตรงข้ามก็เป็นผลดีต่อการให้ทรัพยากรท่องเที่ยวได้เกิดการฟื้นตัว และชุมชนได้มีเวลาในการบูรณะซ่อมแซมที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก และในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเมื่อชุมชนสามารถเปิดรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

ตอนที่ 3 การปรับตัวด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเมะหลวงสู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่

ในช่วงที่มีการผ่อนคลายมาตรการจากภาครัฐอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สามารถให้เปิดการท่องเที่ยวได้ ชุมชนจึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว

ดำเนินกิจกรรมการปลูกป่าชุมชนบ้านเมะหลวงร่วมกับองค์กรต่างๆ เช่น การไฟฟ้าแม่เมะเทศบาล เพื่อสร้างระบบนิเวศภายในป่าชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ปรับลดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละครั้ง และการเว้นระยะห่างของการนั่งรถรางเพื่อเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวยังจุดต่างๆ รวมถึงการนั่งเว้นระยะห่างชมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ และในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน

ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก

1) บ้านพักโฮมสเตย์ และจุดตั้งดูตึกนักท่องเที่ยว จะมีการจัดเตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ หน้ากากอนามัย และเครื่องมือสำหรับวัดอุณหภูมิสำหรับนักท่องเที่ยวก่อนใช้บริการ

2) จัดกิจกรรมทำความสะอาด ปรับปรุงซ่อมแซม และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ด้านการรักษาความปลอดภัย

1) คณะกรรมการชุมชน ร่วมกับทีมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) บ้านเมะหลวง มีการแบ่งกลุ่ม เป็น 3 กลุ่ม ในการตั้งจุดคัดกรองเพื่อวัดอุณหภูมิสำหรับลูกบ้านในเวลาที่มีการจัดงานหรือการรวมตัวกันของประชาชนในหมู่บ้าน เช่น งานฉาปนกิจ งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น

2) คณะกรรมการชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) จัดตั้งทีมงานส่วนกลาง เพื่อตั้งจุดคัดกรองและทำหน้าที่ในการตรวจวัดอุณหภูมิให้กับนักท่องเที่ยว

3) การประชุมวางแผนการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร่วมกับทีมแพทย์ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเมะหลวง เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉิน

4) เน้นย้ำคณะกรรมการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างสม่ำเสมอในการเฝ้าระวัง ดูแล และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน

5) มีการตรวจวัดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มผู้มีความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

6) มีการประสานงานของชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน เครือข่าย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ให้มีความรู้ในการสำรวจตรวจเช็คสุขภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง

7) ให้เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ทำงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยมาตรการเยี่ยมบ้านของ คนในชุมชนในเขตพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการจัดบันทึกในแบบรายงานผลการปฏิบัติงาน

8) กำหนดกฎระเบียบให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวยึดถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยจะต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่อยู่ในชุมชน หมั่นล้างมือเมื่อสัมผัสหรือจับสิ่งของต่างๆ รักษาระยะห่างกับผู้อื่นอย่างน้อย 2 เมตร อีกทั้งการจดบันทึกหมายเลขของตนเอง

อภิปรายผล

จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมะหลวง ทั้งทางบวกและทางลบ โดยในด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวที่ได้รับการฟื้นฟูกลับมีความอุดมสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง New Normal ของ Bill Gross (กรุงเทพฯ รก จ, 2564) ที่กล่าวถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่แหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูดีขึ้น เนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยว แต่ในทางกลับกันอาจเกิดการลักลอบเข้าไปทำลายเช่นกัน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หยุดชะงัก รายได้ที่ลดลง ทำให้ระบบเศรษฐกิจถดถอย อย่างไรก็ตาม Bill Gross ได้เสนอในประเด็นของการปรับตัวสู่ New Normal ด้วยการยกระดับมาตรการด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับด้านสาธารณสุข ใส่ใจเรื่องความปลอดภัย ถูกสุขอนามัย ลดความเสี่ยง

ของการแพร่เชื้อโรค เช่น ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย บันทึกประวัติ สวมใส่หน้ากากอนามัย จุดบริการแอลกอฮอล์ มาตรการเว้นระยะห่าง (กรุงเทพมหานคร, 2564) ซึ่งจะคล้ายคลึงกับแนวทางตามหลัก Social Distancing ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563) เช่นเดียวกับการปรับตัวในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแม่หลาง ตำบลแม่หลาง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง สู่การท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่ที่ไดวางแนวปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งจุดคัดกรองเพื่อวัดอุณหภูมิในชุมชน จัดเตรียมเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ หน้ากากอนามัย เน้นย้ำในการเฝ้าระวัง ดูแลและควบคุมการแพร่ระบาดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bill Gross และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เช่นเดียวกัน

อีกทั้งการประสานงาน เครือข่าย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการสำรวจ ตรวจสอบสุขภาพอย่างต่อเนื่อง การให้เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ทำงานในเชิงรุก สอดคล้องกับแนวคิดทิศทางการตลาดและการเดินทางท่องเที่ยวในอนาคตของ ธเนศวร์ เพชรสุวรรณ (2564) ที่กล่าวถึงการส่งเสริมจากภาครัฐหรือการประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน แนวคิดการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Model) ด้วยการพึ่งพา ระหว่างกันทั้งครอบครัว และระบบสนับสนุนจากบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงงานวิจัยของ วรพงศ์ ผูกู และคณะ (2562) ซึ่งดำเนินโครงการวิจัย การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้พลวัตของการเปลี่ยนแปลงของบ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ว่าควรมีการนำแนวคิดการพึ่งพาตนเองในด้านสังคม คือ การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างคนในชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแม่หลาง ควรมีการปรับกลยุทธ์ด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความมั่นใจในภาพลักษณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือสร้างการเที่ยวเสมือนจริง Virtual Tour ให้นักท่องเที่ยวสามารถ Travel From Home ด้วยคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟน หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนการชำระเงินด้วยเงินสดเป็นระบบโอนเงิน พร้อมเพย์ e-Wallet

1.2 ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแม่หลาง ควรมีการพัฒนาทักษะบุคลากร โดยเฉพาะในธุรกิจแบบ Re-skill และ Up-skill รักษาและยกระดับคุณภาพของบริการ ในช่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ที่อาจมีระยะเวลานานและไม่สามารถคาดการณ์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในยุคของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มาท่องเที่ยวยังชุมชน เพื่อหาแนวทางในการปรับตัวรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างสัมพันธ์กับพฤติกรรม การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ว่าจะเป็นในระดับชุมชน ระดับตำบล ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระหว่างที่มีแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และให้ชุมชนท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเสี่ยง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). เที่ยวไทยแบบ New Normal ให้สนุกและปลอดภัย.

<https://www.thairath.co.th/news/society/1929813>

กรุงเทพธุรกิจ. (2564). 'New Normal' คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเรารู้ชีวิต 'ปกติวิถีใหม่'.

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/882508>.

ธเนศวร์ เเพชรสุวรรณ. (2564). พลิกฟื้นท่องเที่ยวไทย 2564 ฝ่าวิกฤติฝันร้าย “โควิด -19”.

<https://www.thairath.co.th/news/local/2004855>

วรพงษ์ ผูกู้ และคณะ. (2562). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้พลวัติของการเปลี่ยนแปลง ของบ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)